

i sporné třetí zásilky, je mylný. Je pravda, že clo se vyměřuje úřadem a že strana na tuto výměru nemá vlivu, to však nebrání tomu, by se za určitou celní sazbu nezaručila. Splnění závazku tím převzatého není nemožno, zvláště když předmětem jeho je jen zaplacení případného rozdílu. Neprávem poukazuje proto dovolání na ustanovení § 878 obč. zák., podle něhož, co je přímo nemožné, nemůže býti předmětem platné smlouvy. Ale žalobkyni nebylo ani přikázáno, by pro celní rozdíl reklamovala, a nelze takovýto příkaz zejména spatřovati v tom, že jí žalovaný k tomuto účelu na její žádost zaslal potřebné vzorky, obzvláště, uváží-li se, že již dříve jakýkoliv přeplatek na clech odmítl. Neudržitelnou jest i námitka žalobkyně, že neměla zájmu na tom, by správnost zvýšení cla o 106 Kč 50 h dala přezkoumati, jelikož přece převzala ručení a reklamaci tudíž zavedla především ve vlastním zájmu. Převzala-li však žalobkyně záruku i co se týče třetí zásilky, ručí bez ohledu na zavinění, tedy i v případě vyšší moci, pakli o takovéto podle toho, co bylo v prvé stolici předneseno, vůbec možno mluvit.

Čís. 8043.

Došel-li vymáhající věřitel uspokojení své vykonatelné pohledávky exekucí nikoliv ze jmění dlužníkovy, nýbrž ze jmění třetí osoby, může tato žádati vydání prospěchu na uspokojeném vymáhajícím věřiteli, jako by byla sama nuceně plnila. Opomenula-li třetí osoba provéstí proti vymáhajícímu věřiteli odpůřci spor, může se nicméně domáhati (§ 231, čtvrtý odstavec, ex. ř.) kondikční žalobou na vymáhajícím věřiteli vydání toho, co získal nepřipustnou exekucí. Nejde tu o žalobu z bezdůvodného obohacení. Bezelstný nabyvatel musí vrátiti vše, čeho dosáhl, jen plody nemusí vydati. Byla-li hypotekární pohledávka proti třetí osobě neúčinnou, nemůže se ten, kdo na ni vedl exekuci, dovolávati důvěry ve veřejné knihy.

(Rozh. ze dne 11. května 1928, Rv I 1210/27.)

Pravoplatným rozsudkem bylo uznáno právem, že knihovní zápis zástavního práva pro pohledávku Františka B-a 31.000 Kč pod pol. 8 ve vložce 960 pozemkové knihy obce H. jest proti eráru, pro něhož bylo pod pol. 9 téže pozemkové knihy zaznamenáno zástavní právo pro pohledávku 136.584 Kč 01 h, bezúčinným a neplatným se zachováním nadzástavního práva pro pohledávku firmy S. a spol. vloženého pod pol. 15 na pohledávce Františka B-a. Firma S. a spol. vedla poté exekuci na pohledávku Františka B-a a bylo jí přikázáno 6210 Kč 39 h. Žalobě eráru proti firmě S. a spol. o zaplacení 6210 Kč 39 h bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno, o d v o l a c í m s o u d e m z těchto důvodů: Žalovaná strana nemůže se odvolávati na důvěru v knihy veřejné a na ustanovení § 469 obč. zák., ježto tu nejde o dobrovolné právo zástavní, nýbrž o exekuci, která může býti vedena toliko na skutečné jmění dluž-

nikovo a nemůže vésti k uspokojení vymáhajícího věřitele na úkor osoby třetí (Judikát 188, Gl. U. 4499 13/19 Rv V 2049/8). Rozsudkem uznáno bylo na bezúčinnost a neplatnost knihovního zápisu jen proto s výhradou nadzástavního práva žalované firmy, poněvadž ve sporu tom soud mohl rozhodovati jen o právech stran, nikoliv o právech osob třetích, jež nebyly žalovány. Nebylo však tím nijak rozhodnuto o tom, je-li nadzástavní právo také proti eráru platné a účinné. Je-li však zástavní právo vtělené pro pohledávku Františka B-a proti eráru neplatným a bezúčinným, třeba uznati, že částka 6210 Kč 39 h byla žalované jako nadzástavní věřitelce Františka B-a přikázána na úkor státu, že peníz ten nepatří žalované a že jest jím obohacena. Žalované na základě exekučního titulu přísluší sice nárok na plnění proti Františku B-ovi, plnění se však nemůže státi z knihovního pohledávání Františka B-a, jehož bezúčinnost proti pohledávce státu knihovně zjištěné před tím, než žalovaná nabyla nadzástavního práva, byla právoplatně vyslovena. Oprávnění eráru proti věřitelům, již na základě rozvrhového usnesení dosáhli uspokojení, své lepší právo žalobou k uplatnosti přivést, nezakládá podle § 231 čtvrtý odstavec, ex. ř. ani tím, že zameškala lhůtu ku vznesení žaloby jí danou, ani tím, že usnesení rozvrhové bylo vykonáno. Žalobkyně neopírala v tomto sporu svůj nárok o odpůrčí řád, a proto také není třeba se jím zabývat.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, opřenému o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., nelze přiznati oprávnění. S hlediska tohoto dovolacího důvodu vytýká žalovaná firma rozsudku odvolacího soudu, že se žaloba opírá o bezdůvodné obohacení žalované strany, že však tohoto obohacení zde není a kdyby zde bylo bývalo v čase přijetí části rozvrhové podstaty, není ho již, poněvadž přijaté peníze byly žalovanou stranou bezelstně spotřebovány. Než vývody těmi marně napadá rozsudek odvolacího soudu. V případě tomto jde o t. zv. »uchýlenou exekuci«, kde vymáhající věřitel dojde uspokojení své vykonatelné pohledávky exekucí nikoli z jmění dlužníkovy, nýbrž ze jmění osoby třetí. Tu může tato osoba třetí žádati vydání dosaženého prospěchu na uspokojeném vymáhajícím věřiteli, jako by byla sama nuceně plnila. Opomenul-li, jako v tomto případě, třetí t. j. erár provést odpůrčí spor proti žalované, může se nicméně po rozumu § 231 čtvrtý odstavec ex. ř. domáhati žalobou na vymáhajícím věřiteli vydání toho, co získal nepřipustnou exekucí, a sice kondicí, neboť onen výtěžek patří jemu a vymáhající věřitel nemá právního důvodu, by jej podržel, nedosáhnuv uspokojení ze jmění dlužníka Františka B-a, nýbrž ze jmění žalobce. Zde nejde o žalobu z obohacení, jak dovolatelka míní, neboť žalobním důvodem není obohacení, nýbrž bezdůvodnost plnění. Účelem žaloby není vzíti žalovanému to, čím se obohatil, nýbrž donutiti jej k navrácení plněného a by uvedl vše v předešlý stav. Bezelstný nabyvatel musí plniti vše, čeho dosáhl (§ 1437

obč. zák.), jenom plody nemusí vydati (§ 1437 a § 330 obč. zák.) (viz Ehrenzweig das Recht der Schuldverhältnisse §§ 416 a 417). Dovolatelka správně poukazuje k tomu, že nejde o absolutní neplatnost knihovního zápisu, nýbrž pouze o neplatnost relativní, o jeho bezúčinnost proti žalobci. Byla-li však hypotekární pohledávka Františka B-a proti eráru neúčinnou, nemůže se žalovaná firma proti eráru dovolávat toho, že platně nabyla, majíc důvěru v knihu veřejnou, práva podzástavního k ní, neboť sama v dovolání uznává, že se jako exekuční věřitelka nemůže po rozumu judikátu býv. víd. nejv. soudu čís. 188 (čís. 1149 sb. Nowak) dovolávat důvěry v knihy veřejné. Nemůže-li však to činiti, dlužno uznati, že dosáhla uspokojení ze jmění, z něhož přináleželo úkojné právo na prvním místě eráru a tudíž se ze jmění toho uspokojila beze všeho právního důvodu na úkor žalobcův, jemuž toto jmění připadlo jako úhradní fond. Při tom nezáleží na tom, zda žalovaná firma věděla, či nevěděla, že hypotekární pohledávka Františka B-a jest odporovatelná čili nic, rozhoduje objektivní moment, že odporovatelnou proti žalobci byla a pouze co se plnění plodů, úroků dotýče, dlužno rozeznávat mezi nabyvatelem bezelstným a obmyslným. Výroku, aby byla uznána i odporovatelnost podzástavního práva žalované firmy proti žalobci, není potřebí, když žalovaná není chráněna důvěrou v pozemkové knihy.

Čís. 8044.

Bylo-li úvěrnímu ústavu přikázáno, by nakoupil pro příkazatele cenné papíry, k čemuž mu bylo poskytnuto krytí, úvěrní ústav pak přikázal jiné firmě, by cenné papíry nakoupila a cenné papíry pak zůstaly v úschově u této firmy a nepřišly do vlastní úschovy úvěrního ústavu, vznikl příkazateli proti úvěrnímu ústavu pouze obligační nárok na vydání cenných papírů, jenž jest postižen příročím podle § 4 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 11. května 1928, Rv I 53/28.)

Žalobci domáhali se na žalovaném úvěrním ústavu vydání akcií, jež prý mu dali do úschovy a do správy. Procesní soud prvního stálice žalobu pro tentokráte zamítl vzhledem k tomu, že žalovanému bylo povoleno příročí, zjistik, že akcie do vlastní úschovy žalované strany ani nepřišly, nýbrž zůstaly u firmy B. F. a spol., takže vzešel žalobcům pouze obligační nárok na vydání těchto akcií, nikoliv však vlastnický nárok na jich vydání žalovaným ústavem jako uschovatelem, any akcie do úschovy ústavu nepřišly. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobců.